

VÝPRAVA DO OVOCNÉHO SADU

Pojďte s námi!

POZNÁVÁNÍ JE
DOBRODRUŽSTVÍ!

Víte, co je třeba,
aby uzrálo jablíčko?

Proč jsou v zimě
stromy bez listí?

Poznáte různé
ovoce?

3–6 let

2 km

Stáhněte si brožuru
a interaktivní mapu
za použití QR kódu!

Naše výprava nás nejprve provede lesem. Na zastávce v lese si můžeme přečíst pohádku. Cesta nás nakonec dovede do nedávno vysázeného ovocného sadu, kde je i posezení. Vedle sadu je louka, kde si budeme povídat o ovocných strozech a ovoci a zahrajeme si i několik pohybových her.

Časový rozvrh a délka výpravy	Nástupní místo: 49.8876872N, 15.5712781E. Parkování u kraje silnice na kraji vesnice Lhůty směrem na Žlebské Chvalovice. Výlet i s povídkám a úkoly je asi na 2 hod. 2 km v mírném terénu.
Informace k výpravě	Vstupné volné. WC v přírodě. Odborný průvodce 300 Kč/hod. – lze objednat 1 měsíc předem v IC Třemošnice, ic@tremosnice.cz
Navíc	Možno navštívit Berlovu vápenku v nedalekém Závratci: www.tremosnice.cz. Skupinové prohlídky i mimo otevírací dobu možné předem objednat: tel.: 469 611 135, ic@tremosnice.cz.
Co s sebou	Libovolné ovoce na svačinu.
Co s sebou pro dospělé doprovod	Jablko, příp. hrušku a nožik. Poněkud nahnílé jablko (může předem docílit tím, že do jablka tak 3 dny předem pícháme) V sezóně zraje ovoce vezmeme co nejvíce druhů s sebou (i např. rybíz, angrešt). Mimo sezónu si předem můžeme obrázky ovoce vytisknout. Knihy s obrázky ovoce např. Ovoce a zelenina, Moje první knížka ovoce a zeleniny apod. Kniha Pohádky z pařezové chaloupky
Orientační kalkulace dopravy	Autobusová doprava – autobus pro 42 osob (ceny jsou orientační). 48,- Kč/km, 242,- Kč/hodina čekání – lze objednat 14 dní předem u autodopravce, kontakt: Autokempink Konopáč, p. Starý 602 371 768.
Aktuálnost informací	www.tremosnice.cz

Náročnost výpravy

nízká

střední

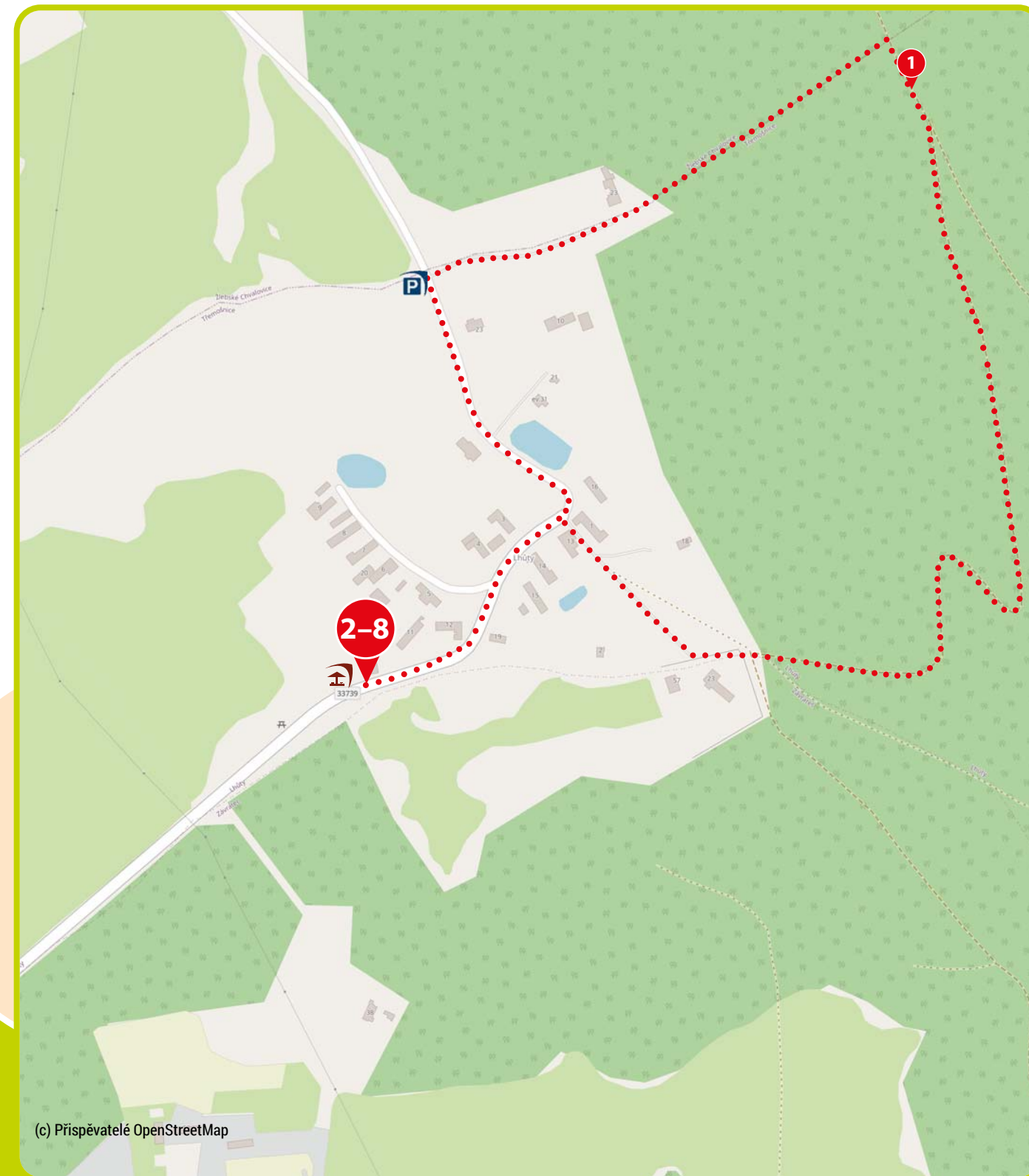

těžká

Vydal MAS Železnohorský region, z.s., Nám. Míru 288, 538 03 Heřmanův Městec © 2021

MAPOVÝ PODKLAD

(c) Příspěvatelé OpenStreetMap

Odpočinkové místo

POPIS TRASY: Poté, co zaparkujeme, vyrazíme po cestě směrem k lesu, kde vidíme ještě poslední stavení. Vjdeme do lesa a asi po 400 m dojdeme na rozcestí, kdy se k naší cestě zleva připojuje další.

1 ZASTAVENÍ NA ROZCESTÍ – POHÁDKA

VYPRAVĚČ VYPRÁVÍ: Víte, co jsou to povídky?

Je to marmeláda z velmi zralých švestek. Je moc dobrá a sladká.

Kdo má rád povídky? A do čeho se dávají? (koláče, buchty)

Zde si můžeme přečíst pohádku **Jak Křemílek s Vochoomůrkou vařili povídky**.

POPIS TRASY: Pokračujeme po lesní cestě dále až vyjdeme na kraj lesa, kde se připojíme na modrou turistickou značku. Budeme pokračovat směrem doprava do vesnice Lhůty. Ve vesnici odbočíme doleva a půjdeme kousek po silnici směrem na Třemošnici. Kousíček za cedulí konec obce je po pravé straně sad s informační tabulí a posezením, kde si budeme povídat a hrát.

2 POVÍDÁNÍ O OVOCNÝCH STROMECH V SADU LHŮTY

Víte, děti, co znamená slovo sad?

Sad je místo, kde roste pohromadě více ovocných stromů. Dříve si lidé takový sad sázeli u svých domů a zahrad. Jen tam si mohli v létě a na podzim utrhnout ovoce. Nebylo běžné, jako je teď, že si všechno ovoce můžeme koupit v obchodě. Dnes ale ovocných sadů ubývá a stávají se velkou vzácností. Proto se tady vysázeli nový ovocný sad, ve kterém rostou jabloně, hrušně, švestky a třešně.

Poznáte ovoce na obrázku?

3 POVÍDÁNÍ – OD SEMÍNKA K OVOCI

A víte, co všechno se vlastně musí udělat, abychom si mohli ze stromu utrhnout jablko, švestku, hrušku nebo třešně?

Představte si, že i strom vyroste ze semínka stejně jako květina nebo zelenina! (Pokud máme s sebou, rozkrojíme jablko a vyndáme z jádřince semínka na dlaň – ukážeme dětem). Z těchto malých semínek může vyrůst veliký strom.

Zahradník vezme semínko stromu a vypěstuje z něho malý stromeček. Ten pak musíme zasadit na místo, kde se mu bude dařit. Důležité je, aby mu nechybělo sluníčko a měl dostatek vody. Když takové místo najdeme, nejprve vykopeme díru a stromeček do ní zasadíme a hodně zalijeme. Tím ale péče o stromek zdaleka nekončí. Podívejte se na stromky v tomto novém sadu. Ke spoustě stromků musíme dát tlustý klacek, přivázat k němu stromek, aby rostl rovně a nezlomil se.

Také se kmeny stromků musí „schovat“ do pletiva. Co myslíte, proč je to potřeba?

Když je stromek zasazený blízko lesa, mohli by kůru z kmenu okousat zajáci nebo srnky. Stromek by pak zahynul. Když kolem něho dáme pletivo, ochráníme ho tím. Také se kolem něj musí sekat tráva a ostružiny, aby nový stromek nezadusily.

HRA POHYBOVÁ: Stromečci, stromečci (Ovečky, ovečky), pojdte domů

Děti budou jako stromky (ovečky) stát na jedné straně a na druhé straně stojí zajíc (vlk), který je chce „okousat“.

Zajíc říká: „Stromečci, stromečci, pojdte domů“.

Stromečci odpovídají: „Nepůjdeme“.

„Proč?“ ptá se zajíc.

„Pro zajíce“, odpovídají stromečci.

Zajíc: „Kde je zajíc?“

Stromečci: „Číhá na nás.“

Zajíc: „Stromečci, stromečci, nebojte se!“

Na to se stromečci rozběhnou na druhou stranu a snaží se vyhnout zajíci. Zajíc je chytá, koho chytne, přidá se na jejich stranu. Hra se hraje tak dlouho, dokud zajáci nechytanou všechny stromečky.

4 POVÍDÁNÍ – OD KVĚTU K JABLÍČKU

Když už máme strom, víte, co všechno se musí stát, abychom si mohli v létě nebo na podzim utrhnout třešně, hrušky, švestky nebo jablčka?

Na jaře musí strom začít kvést a musí svítit sluníčko a nemělo by mrznout. Potom musí létat hodně včel a čmeláků, aby nám ty květy opylovali. To znamená, aby přenesli pyl (žlutý prášek) z květu na květ. (Pokud jsme v sadu v době květu stromů, ukážeme si to názorně: umažeme si prst od pylu z květů.)

To ale ještě nemáme vyhráno! Pak musí pršet, aby strom natáhl svými kořeny hodně vody až do těch malých zárodků třešní i jablíček, aby se mohly krásně zvětšovat. Když je velké sucho, malinká jablčka ze stromu opadají a my na podzim nebudeme mít nic.

Ale pozor! Když už nám zrají třeba třešně, tak zase nesmí pršet moc, protože jinak všechny na stromě shnijí!

Taky nesmí foukat silný vítr, aby nám ovoce nestrhal ze stromů nebo nezlámal celé větve. A nebezpečné jsou i kroupy, které dokážou všechno ovoce na stromě „pomlátit“. To je pak plně otlučenin a začne hnit. To pak samozřejmě není dobré. (Pokud máme s sebou, ukážeme dětem nahnilé jablíčko a předvedeme vykrojením, kolik je z něj zasaženo hnilobou.) A představte si, že se ještě občas najde nějaký hloupý člověk, který láme větve stromů jen tak.

Jak vidíte, vůbec to není samozřejmost, že ovoce na stromě dozraje a my si můžeme utrhnout červené jablčko, žlutou hrušku, modrou švestku nebo červené třešně. Vždyť je to skoro zážrak, že se z malého kvítku nakonec stane taková dobrota!

HRA POHYBOVÁ: honička. Určí se jedno dítě, které bude honit ostatní. Děti se mohou zachránit tím, že utečou nebo řeknou název ovoce. Kdo nestihne ani jedno, je chycený a honí on. Když se zapojí i dospělí, dá se honička hrát i v menším počtu.

5 POVÍDÁNÍ – BARVY

Všimli jste si, že má ovoce spoustu barev? Já budu jmenovat ovoce a vy budete říkat, jakou má barvu (jmenujeme pro děti běžně známé ovoce):

Třešně, hruška, švestka, meruňka, jablko...

Teď vám ukážu ovoce (obrázek) a vy mi zkusíte říct, co je to za ovoce.

Ukazujeme broskev, borůvka, angrašt, rybíz, mirabelky... (Pokud s sebou nemáme ovoce ani jeho obrázky, tak tento úkol vynecháme).

HRA POHYBOVÁ: Čáp ztratil čepičku, jakou měla barvičku. Jedno dítě je určené jako čáp. Čáp začne odříkávat říkanku: „Čáp ztratil čepičku, jakou měla barvičku ...“. A doplní nějakou barvu, která ho napadne. Ostatní děti mají za úkol najít tuto barvu co nejrychleji na čemkoli kolem sebe a dotknout se toho místa nebo oblečení. Když se barvy dotknou, jsou před čápem v bezpečí. Dokud se jí však nedrží, může je čáp chytat. Koho chytne jako prvního, ten se stává čápem a říká říkanku a honí on. Barvy by se neměly opakovat.

6 POVÍDÁNÍ – ROČNÍ OBDOBÍ

Všimli jste si, že stromky vypadají v každém ročním období jinak?

Na jaře se z pupátek na větvíčkách vyklubají krásné bílé nebo růžové květy, záleží na tom, jaký ovocný strom to je. Když květy odkvetou, strom se celý zazelená a ve větvích si ptáčky dělají hnízda. Postupně v létě a na podzim dozrává ovoce.

Víte, které ovoce můžeme v létě mlsat nejdříve?

Jsou to třešně.

Na podzim se sklízí většina ovoce. Pak se začínají listy barvit na žluto a červeno a postupně opadávají. Je to tím, že se míza proudící stromem stahuje z větví do kořenů. Strom se tak chystá na zimu, kdy spí. Jeho větve jsou úplně holé, takže ani mraz, ani sníh mu neublíží.

Když se na jaře začne oteplovat, svítit sluníčko a zpívat ptáci, začínají se na větvíčkách objevovat pupata květů, pupence listů a vše se opakuje.

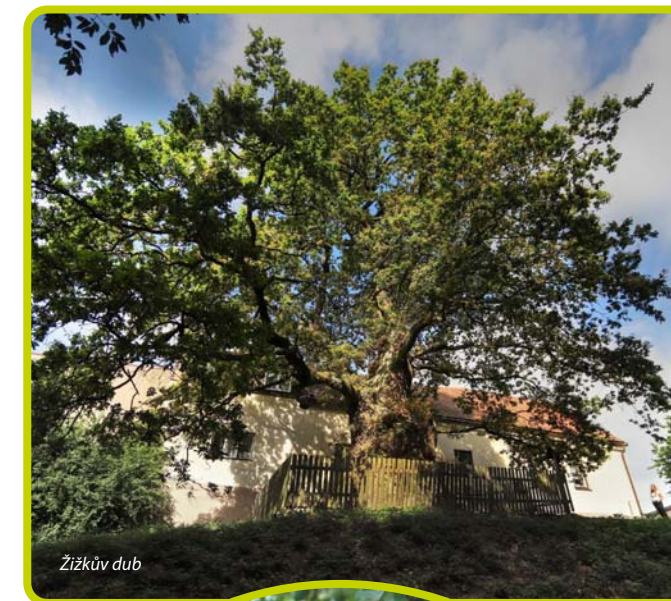
7 POVÍDÁNÍ – HRAD A STROMY

Vidíte, děti, nalevo tu zříceninu hradu? To je Lichnice a je to už moc dlouho, co to nebyly jen pobožené zdi, ale krásný hrad. A představte si, že jsou stromy, které jsou stejně staré jako tato zřícenina a vypadají lépe 😊. Jeden máme nedaleko odtud v Podhradí – Žižkův dub.

A stojí tady opravdu už 800 let, což je moc dlouho. Až příště přijedete do těchto míst, určitě se tam běžte podívat.

Lichnice

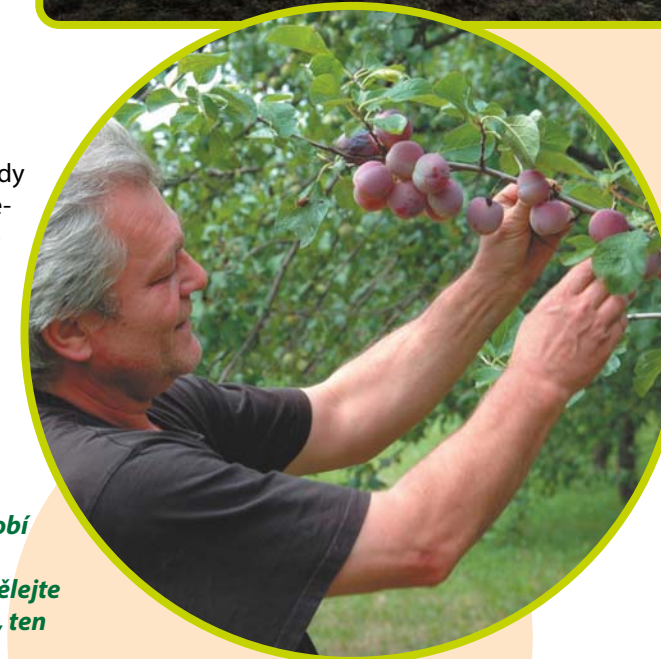
Žižkův dub

8 POVÍDÁNÍ – OCHRANA STROMŮ

Ale proč o tom mluvíme. Je důležité vědět, že stromy tady mohou růst spousty desítek i stovek let, když jim my lidé nebudeme ubližovat. Stromy před námi nemohou utéct ani se schovat. Mají kořeny hluboko v zemi a nemohou se hýbat. A my lidé bychom je spíš měli chránit, než jim ubližovat. Stromy vyrábí kyslík, který dýcháme. Bez stromů bychom nemohli žít. Nesmíme jim lámat větve, řezat do nich, tlouct je apod.

Hra pohybová: Udělej tohle. Všichni se postaví tak, aby kolem sebe měli dostatek místa. Určí se jeden, který začne předvádět různé pohyby. Vždy udělá nějaký pohyb, grimasu či postoj a poté řekne „Udělejte tohle!“, načež všichni napodobí daný pohyb.

Pokud ale předvíjející něco udělá a řekne „Udělejte tamto!“, nikdo se nesmí pohnout. Kdo se pohne, ten vypadá. Střídejte se v předvádění.

TIP:

Pokud Vás zaujala tajuplná silueta hradu **Lichnice**, můžete si k ní příště udělat výlet. Dnes jsme viděli v sadu mladé ovocné stromky, v lese stromy větší, ale kousek od hradu roste 800 let starý **Žižkův dub**. Výprava na tajuplný hrad se dá spojit i s výpravou do neméně tajuplné **Lovětínské rokle**. Hrad lze navštívit kdykoliv, s výkladem v návštěvnické sezóně. www.tremosnice.cz

TIP: Pokud se Vám líbí ovocné stromy a chtěli byste si třeba nějaký vysadit, můžete si přečíst publikaci **Stará jablň vypravuje**. Dověte se v ní o nárocích jednotlivých ovocných stromů i hospodaření na vesnici v minulosti. Publikace je ke stažení zde: <https://zeleznohorsky-region.cz/tema/tema.phtml?id=11719>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

PRACOVNÍ LIST

1. Které je tvoje nejoblíbenější ovoce?

2. Proč se musí dávat pletivo kolem mladých stromků?

3. Když fouká silný vítr, jaké je nebezpečí pro ovoce na stromech?

4. Jak někteří lidé ubližují stromům?

5. Namaluj strom na jaře